

Janusz Kowalski

minister klimatu i środowiska

Interpelacja nr 9422

Interpelacja w sprawie zakwalifikowania produkcji cementu oraz produkcji wapna do sektorów, którym wg wytycznych UE można udzielić pomocy państwa na pokrycie kosztów pośrednich emisji dwutlenku węgla w postaci rekompensat wzrostu cen energii elektrycznej

Szanowny Panie Premierze,

Ustawa o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych z dnia 19 lipca 2019 r. w załączniku nr 1 w wykazie sektorów i podsektorów energochłonnych nie obejmuje produkcji cementu oraz wapna. Przyczyną tego stanu rzeczy jest m.in. brak wymienionej produkcji cementu i wapna w załączniku nr 2 „Sektory i podsektory, które uznaje ex ante za narażone na znaczące ryzyko ucieczki emisji z powodu kosztów emisji pośredniej” do dokumentu Unii Europejskiej - „Komunikat Komisji. Wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2012 r.” (2012/C 158/04).

Przy produkcji 1 tony cementu występuje emisja 600 kg CO₂ (62% całkowitej emisji to emisja procesowa, reszta to emisja paliwowa) oraz zużywa się ok. 100 kWh. Podobnie przy produkcji wapna palonego. Szybko rosnące ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych powodują z jednej strony konieczność zakupu praw do emisji CO₂, a z drugiej strony zakupu energii elektrycznej, podnosząc tym samym koszty operacyjne cementowni i wapienników. Sytuacja naraża producentów na pogorszenie rentowności oraz utratę konkurencyjności. Przy obowiązującej Dyrektywie EU ETS oraz przyjętym celu redukcyjnym CO₂ w UE o 40% do roku 2030, są znikome możliwości inwestowania zgodnie z zasadami konkurencyjności na rynku europejskim.

W marcu 2019 r. prognozowano obniżenie zdolności produkcyjnych przemysłu cementowego w UE w roku 2025 o 30%. Zmiana celów redukcyjnych oraz cen uprawnień wynikających z komunikatu UE „Europejski Zielony Ład” z grudnia 2019 r. wiąże się z przyjęciem 50% lub 55% celu redukcyjnego CO₂ do roku 2030, co spowoduje gwałtowny wzrost cen uprawnień oraz cen energii elektrycznej. Według analiz, w przypadku Polski istnieje zagrożenie wyprowadzenia 70% produkcji cementu poza UE.

Stosowanie w cementowniach paliw alternatywnych zamiast kopalnych powoduje wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną. Konieczność wdrożenia technologii wychwytyjących CO₂ spowoduje podwojenie lub nawet potrojenie zapotrzebowania na energię elektryczną.

Powyższy mechanizm zamiany emisyjności z bezpośredniej na pośrednią (zawartą w energii elektrycznej) uzasadnia 100% rekompensaty za wzrost kosztów energii elektrycznej, ponieważ wprowadzenie nowych technologii jest bardzo kosztowne, a producenci cementu lub wapna nie mają możliwości przeniesienia dodatkowych kosztów na klientów.

Cement jest materiałem jednorodnym, zdefiniowanym w normach, sprzedawanym na rynku regionalnym i międzynarodowym, dlatego głównym kryterium konkurencyjności jest cena. Już w tej chwili producenci w Unii Europejskiej ponoszą wyższe koszty niż producenci spoza UE. Nie będą w stanie ponieść kolejnych, wynikających ze wzrostu kosztów energii elektrycznej, bez utraty konkurencyjności, o czym świadczą przytoczone powyżej prognozy. Cement jest najtańszym spoiwem do realizacji ekologicznych inwestycji infrastrukturalnych. W samym budownictwie mieszkaniowym, można zmniejszyć emisję CO₂ o 70% na ogrzewaniu i klimatyzacji w nowobudowanych budynkach.

Lepsza infrastruktura drogowa i kolejowa powstaje m.in. z cementu i możliwe jest wyliczenie jak produkcja, a także użycie cementu, przyczynia się do zmniejszenia emisji CO₂. Sektor cementowy odgrywa pozytywną rolę w obniżaniu zanieczyszczenia środowiska, ponieważ zagospodarowuje produkty uboczne wykorzystywane w przemyśle energetycznym oraz hutniczym (użycie popiołów i żużli). W związku z czym działanie cementowni, a także emisja z nią związana, nie może być oceniana jedynie negatywnie. Branża cementowa jest także odbiorcą wysokoenergetycznych odpadów oraz dysponuje efektywnym i ekologicznym procesem spalania, przyczyniając się do podwyższania efektywności ekologicznej w innych sektorach gospodarki.

Z uwagi na powyższe, mając na względzie potrzebę utrzymania w Polsce miejsc pracy oraz produkcji w sektorze cementowym i wapienniczym, zwracam się z prośbą o odpowiedź na pytanie:

W jaki sposób oraz kiedy Pan Premier zamierza doprowadzić do zakwalifikowania produkcji cementu oraz produkcji wapna do sektorów, którym wg. wytycznych UE można udzielić pomocy państwa na pokrycie kosztów pośrednich emisji CO₂ w postaci rekompensat wzrostu cen energii elektrycznej?